

- program bezpečnostních schránek
- prodej a odkup investičního zlata a stříbra
 - odborné finanční poradenství
- zprostředkování přístupu na světové burzy
 - ekonomické a finanční poradenství
- investiční a finanční zpravodajství
 - realizace úvěrů, hypoték
 - životní pojištění

www.prosperrita-finance.com

Lašský dostavník

Ročník.....5
Rok.....2015

4
zima

**BESKYDSKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM FRÝDEK-MÍSTEK
NABÍZÍ:**

INFORMACE TURISTŮM

**PŘEDPRODEJ VSTUPENEK
NA KULTURNÍ A SPORTOVNÍ AKCE**

**PRODEJ MAP A PRŮVODCŮ
PRODEJ SUVENÝRŮ S TÉMATIKOU BESKYD
LIKÉRY**

TRIČKA

TURISTICKÉ ZNÁMKY, ODZNAKY, NÁLEPKY, VIZITKY

TURISTICKÉ DENÍKY

KERAMIKA

poznejte blíže Frýdek-Místek na

visitfm.cz

**BESKYD
AGRO**
akciová společnost

www.beskydskalikerka.cz

Otvírací doba:

pondělí - pátek 15,30 – 22,00 h

sobota 14 – 23 h

neděle 14 – 22 h

Obrázek na obálce: Boris Zvada – kostel v Sedlístích

Úvodník (Z. V. Krulikovský).....	3
Svatomartinské koledy (Čendaspolek).....	4
Vítr a přátelství (P. Gryga).....	6
Lašský kabinet	7
Je zima (O. Tlučková).....	8
Tradiční hodoňovické pečení (D. Zápalková).....	9
Lidové tance na Lašsku (V. Socha).....	11
Koleda nám nastala (V. Socha).....	12
Historie Vánoc (J. Krulikovský).....	13
Beskydy v zimě (V. Petrová).....	15
Co si vyprávěli Mistečoni (Šlehy).....	16
Dvě faječky (F. Pituchová).....	18
Literáti a Den poezie (D. Zápalková).....	19
Fotodokumentace.....	20, 21
Zvyky a obyčeje (J. Krulikovský).....	22
Osud (O. Lysohorský).....	24
Receptář (Z. V. Krulikovský)	25
Skvělá krkovička (R. Žvak).....	26
Léčíme nachlazení (L. Pastorek).....	27
Beskydský chodníček (B. Vidura).....	29
Sámová říše (Konečný, Mainuš).....	30
Slezsko 14. až 17. Století (Z. Konečný, F. Mainuš).....	32
Sportovní legendy Laška (Z. V. Krulikovský).....	34
Silvestrovský výplaz	35
Soutěž o odznak	36
Kalendárium.....	37
Obsah	38

Vážení čtenáři,

„...Vánoce, Vánoce přicházejí...“ zpíváme už mnoho let v jednom známém hitu. Nyní, kdy píšu úvodník, nastal čas adventní, zrovna dnes je počasí, jak se říká „že by člověk ani psa ven nevyhnal“. My však dále uskutečňujeme naše výšlapy, na Mikuláše tradičně na Prašivou, o Silvestru na Čupek. Od Nového roku po stopách předků...Snad se zimní počasí umoudří a trochu sněhu a mrazu nám nadělí.

Znovu turistům dáváme na vědomí, že jsme termín uzávěrky odznaku Moravskoslezské Laško prodloužili o dva roky - až do **31. 8. 2017!** Tak neváhejte, nejde jen o odznáček, ale i poznání zajímavých míst našeho regionu.

Podzim byl plný akcí, kterých jsme se zúčastnili – 20. září nás přivítali k otvírání chaty Maraton na Lysé hoře, 28. 9. to byla tradiční K 1 v Krmelíně, 23. 10. jsme byli opět na setkání olympioniků v Ostravě, 28. 10. byl 7. ročník laško-valašského výplazu na Radhošť, tentokrát nejen s hojnou účastí našich příznivců, ale i Valachů od Bečvy. Listopad byl také bohatý na kulturní události, že jsme někdy nevěděli kam dřív. 7. 11. byl již 10. ročník Jarmarku řemesel v Krmelíně, 8. 11. jsme hráli Ondraše v Těrlicku, 14. 11. jsme se podíleli programem na otvírání areálu v pile na Ostravici, 20. 11. jsme absolvovali samostatný večer lašských básní a písní ve Frýdlantě, 21. 11. se naše družina aktivně zúčastnila křtu knihy o Beskydech v Čeladné... a to nemluvíme o výšlapech do přírody.

Náš dostavník vychází s tradičním obsahem, nově začínáme stránku o sportovních legendách Laška.

Na závěr ještě jedna výborná zpráva – rozšiřujeme spolupráci s Beskydským informačním centrem ve Frýdku-Místku, které se připojilo k našemu časopisu, takže už toto vydání vychází větším nákladem. Doufejme, že nás neopustí stávající příznivci a že pro příští rok bude vydávání zajištěno.

Upozorňuji, že na koho se dostavník nedostane – může si ho stáhnout z našich stránek <http://www.lassko.eu>. Tam také bývá upřesnění našich kulturních i turistických akcí.

Z. V. Krulikovský

Lašský dostavník

vychází čtvrtletně - vydává kulturně vlastivědné sdružení Království lašské. Každý autor odpovídá za obsah svého příspěvku. Redakční rada si vyhrazuje právo na výběr a krácení zaslaných prací. Posílejte je e-mailem v elektronické podobě, formát MS Word, písmo Times New Roman, velikost písma - 11 bodů, odstavec - tři úhozy zleva, bez mezer mezi odstavci.

E-mail: lassky.dostavnik@gmail.com (nebo: lasskykral@centrum.cz)

Redakce: Zdeněk Vilém Krulikovský, Radana Šatánková, Dajana Zápalková, Boris Zvada.

Technická spolupráce: Michaela Mikeira Krulikovská

Svatomartinské hody U Čendy

Poslední roky se stalo jakýmsi dobrým zvykem v mnoha restauracích pořádat u příležitosti svátku svatého Martina 11. listopadu Svatomartinské hody. Sv. Martin tradičně symbolizuje ukončení podzimních měsíců a doby zrání vína a oznamuje příchod zimy. Uzavírá se tak současný rok a pomalu se připravujeme na blížící se Vánoce. Nedílnou součástí svatomartinských hodů je pečená svatomartinská husa, koláče a svatomartinské víno, které hraje velmi důležitou roli. Svatý Martin je také svátkem vinařů, neboť končí vinobraní a dokončuje se proces zrání prvního letošního vína. Podle tradice je tak možné 11. 11. v 11 hodin otevřít první letošní mladé víno, které zrál pouze několik týdnů. Svatomartinské víno může být bílé, růžové nebo červené.

Ani hostinský od Čendy v Hodoňovicích nezůstal v této chvíli pozadu a pozval své přátelé a známé na sv. Martinskou husu i víno na čtvrtek 12.11.2015 ve večerních hodinách. Hosté vcházeli do hostince a vítal je závan vypečené husičky, na sále ve vitrínách se chladila bílá i červená sv. Martinská vína. A na podiu rozbaloval své „inštrumenty“ hudebník Zdeněk Hlubek. Mnozí si v duchu říkali: hmm, rysuje se příjemný večer, škoda, že není pátek, vždyť musíme zítra do práce.

A tak servírky do hučícího sálu začaly nosit na velkých talířích vypečenou husičku se dvěma druhy knedlíků, červeným i bílým zelím. Hosté se do husího stehna bezostyšně zakusovali, porce na talíři se zmenšovaly. A skutečně, málokdo nesnědl vše...Jídlo bylo výtečné. K tomu na trávení mnohdy před sv. Martinským vínem dostala přednost třetina piva. A pak už se otevíraly sklenice vína, diskutovalo se, tancovalo..

Kalendárium lašských akcí - zima 2015/16

31. prosince (čtvrtek):

Silvestrovský výplaz na Lašský Říp (Monte Čupelo)

V 11, 45 příchod lašského krále a jeho družiny

10. ledna (neděle):

Vlastivědný výšlap – Stopami dávné minulosti Lašska

17. ledna (neděle):

Velký dětský karneval v Hodoňovicích U Čendy – od 15 hodin

6. února (sobota):

Masopustní průvod v Hodoňovicích (od 13 h)

a chování basy U Čendy, Metylovická beseda, cimbálová muzika

7. února (neděle):

Vlastivědný výšlap – Stopami dávné minulosti Lašska

13. února (sobota):

3. Folklorní bál „Po susedsku“ v Paskově

21. února (neděle):

Polární expedice na Andreas hill (Ondřejník)

27. února (sobota):

Maškarní bál v Hodoňovicích U Čendy – od 19 hodin

13. března (neděle):

Vlastivědný výšlap „Stopami dávné minulosti Lašska“

Termín uzávěrky soutěže o získání odznaku

"Království lašské" odložen o 2 roky!

Kulturně-vlastivědné sdružení "Království lašské" vyhlásilo soutěž o získání turistického odznaku. Úkolem soutěžících je nejpozději **do 31. srpna 2017** navštívit 28 vybraných míst našeho regionu a získat potvrzení - razítko, vstupenku, nebo opsat potřebný údaj. Záznamníky jsou k dostání (v ceně 30 Kč) v informačních centrech v Brušperku, v Kopřivnici, ve Štramberku, na Slezskoostravském hradě, v Muzeu Novojičínska (zámek v Novém Jičíně), Muzeu Sigmunda Freuda v Příboře, v zámku v Klimkovicích, v Kuníně, v Hodslavicích (Rodný domek F. Palackého), v Metylovicích (Muzeum Kožané město) a také u našich sponzorů

- v restauraci Lašská jizba v Sedlístích, v prodejně Beskydské likérky ve Starém Městě u Frýdku, v hospůdce U bobra v Raškovících, v hostinci Ondráš v Janovicích, v hospodě Pod Borovou v Malenovicích, v hostinci U Čendy a v Lašském ZOO v Hodoňovicích, v recepci hotelu Prosper v Čeladné, v Hospůdce Kohutka ve Vyšních Lhotách, v restauraci hotelu Lašská Chalupa v Kunčicích p. O. aj.

Po splnění podmínek doručíte záznamník (osobně nebo poštou) na adresu: Království lašské o. s., Skalice 6, 738 01 Frýdek-Místek (tel.: 724 140 705) a obdržíte pak zmíněný odznak zdarma. Prvních 50 účastníků bude odměněno zvláštní premií - suvenýrem od sponzorů. V ceně záznamníku je i poštovné.

A ještě jedna událost byla spjata s tímto večerem. Čendaspoláci si uvědomili, že před desíti roky (přesně 4.11.2005) se stali majiteli hostince U Čendy v Hodoňovicích manželé Kowalczykovi. Proto jim neváhali připravit (snad) milé překvapení. Vylepili na sále fotografie za desetileté období fungování a zvelebování hostince a pozvali zmíněný manželský pár, který do této chvíle chystal jídlo pro hosty, umýval nádobí v kuchyni, na sál. Tady na ně čekal narozeninový dort, drobné dárky od Čendaspoláků se slovy:

„Přejeme vám, abyste nadále zvelebovali hostinec U Čendy, aby se zde hosté cítili vždy tak spokojeni jako my dnes. Věřte nám, že vám ve vašem úsilí budeme nápomocni, můžete s námi počítat,“ padla tato slova z úst Čendaspoláků. Dojatí Daniela a Pavel Kowalczykovi sfoukli 10 svíček na dortu, poděkovali všem za účast, popřáli příjemnou zábavu a pozvali všechny na další akce v hostinci. A to už byl hned v pátek country večer.

Děkujeme všem, kteří si do hostince U Čendy přišli nejen pochutnat na sv. Martinské huse a víně, ale i všem ostatním, kteří se zde přijdou pobavit, posedět s přáteli a jsou zde spokojeni.

Hodoňovický Čendaspolek

Vítr a přátelství

Divoký vítr znovu vál,
letěl mi kolem hlavy.
Od úst mi slova rval
a běsnil bez únavy.

Proháněl se křovím, v dolínách,
burácel, svištěl mezi domy.
Koryty řek i potoků divoce táh',
vrážel do lidí a lámal stromy.

Volal jsem, větre, zadrž, stůj,
býval jsi přece kdysi jiný.
„V horách mi zničili moji sluj“,
promiň! „Spolu jsme chodili na maliny“.

Potom se vítr uklidnil,
hrubé rysy mu zjihly.
Kus přátelství nám ještě zbyl,
tak proč bych hněval živly.

Z mládí přilétly vzpomínky,
jedna tu stále ještě je.
Prý byly tenkrát jiné podmínky.
„Znáš, větre, ještě slovo naděje“?

Pavel Gryga

Království lašské, Obec Metylovice,
Čenda spolek Hodoňovice

srdečně zvou všechny občany, Lašy, Lašky i ostatní příznivce na

7. Silvestrovský výplaz směr Lašsky Říp, kery tež zvem

MONTE ČUPELO (Metylovskou hůrku)

Sraz na vrcholu Čupka (Řípa) v 11, 45 hodin,
gdě se rozlučíme se Starým rokem,

akurat ve 12, 00 hodin zazní lašská hymna,

Lašský kral' Zdeňka Viliš I., řečeny Chrabry,

za podpory starosty Metylovic a pani starostky z Bašky
přednese Novoroční projev k roku 2016!

...potem pofulame, pěsničky šumne zazpivame
a pujdēm každý do svoji chalupy slavit' dalej...

Přístupové trasy k dobytí vrcholu:

trasa A: Metylovice Obecní úřad - hostinec Pod lipami - Čupek

trasa B: Baška Obecní úřad - Kunčičky - hostinec U Čendy - Čupek

trasa C: Pržno st.ČD - Hodoňovice hřiště (hostinec Kamenec) – Čupek

Na silvestrovske pohoštění všechny pozývá

Lašská kral'ovska pa'arňa (Beskydská likérka)

Horke občerstvení na Střelnici v budě „U Fikačka“

Lašská jizba ze Sedlišť zasek fajne placky (stryky) budě smažit!!!

Sportovní legendy Lašska

Vítězslav Mácha

Mezi největší borce našeho regionu patří zápasník v řecko-římském zápase Vítězslav Mácha. Na svět přišel 6. dubna 1948 v Krmelíně. Ve 14 letech byl na utkání v řecko-římském zápase Vítkovic proti Krakovu. Tento zážitek ho ovlivnil na celý život. Začal trénovat pod vedením Kamila Odehnala, po třech letech se stal dorosteneckým mistrem republiky jak v řecko-římském zápase, tak ve volném stylu. Reprezentační premiéru měl v roce 1967 v Minsku na mistrovství Evropy, v roce 1968 na Olympijských hrách v Mexiku. Jeho skvělá kariéra však začala vítězstvím na OH v Mnichově v roce 1972.

S Vítězslavem Máchou jsem se poznal v roce 2008 na Čeladné, kde jsem ho pasoval na ministra sportu a tělovýchovy Království i Markrabství lašského. Bylo to při folklórní Miss Lašska, kde byl také členem poroty. Od té doby se setkáváme každý podzim v Krmelíně, kde jsme společně vždy 28. září patroni „Horolezeckého výplazu na K 1“, na každoročním setkání olympioniků v Ostravě a také při předávání cen vítězům závodu holubů od Severního moře z Oostende v Belgii až na Severní Moravu (1100 km přímého letu). Víťá se svým družstvem Olympia tak sbírá (i mezi holubáři) medaile stále dál...

Zdeňka Viluš Krulíkovský
král lašský

Přehled medailí:

Zlato na LOH 1972 v Mnichově
stříbro na LOH 1976 v Montrealu
zlato na MS 1974 v Katovicích
zlato na MS 1977 v Göteborgu
zlato na ME 1977 v Burse (Tur.)
stříbro na ME 1973 v Helsinkách
stříbro na ME 1974 v Madridu
Bronz ME na 1972 v Katovicích
Bronz ME na 1975 v Ludwigshafenu
Trenér reprezentace 1990-92
člen výkonného výboru ČSOV
1993-96 předseda Č. svazu zápasu
2007 uveden do sportovní síně slávy
Moravskoslezského kraje

Lašský kabinet hostoval ve Frýdlantě

Páteční podvečer 20. listopadu patřil v knihovně ve Frýdlantě nad Ostravicí příznivcům lašského nářečí. V pořadu složeném z básní a písní se představili někteří členové lašské družiny krále Zdeňka Viléma Krulíkovského.

Akce se konala pod záštitou celorepublikového festivalu Den poezie, jak na začátku uvedla Radana Šatánková. Tento festival má několik cílů, jedním z nich je upozornit na krásu naší řeči, dále také podpořit básníky a různé spolky, které se poezií zabývají.

Publikum si hned poté mohlo zazpívat lašskou hymnu o třech slokách, jejímž autorem je lašský král. Následovala vzpomínka na Ondru Ľysohorského (vlastně Ervína Goje), lašského básníka, překladatele a pedagoga, který se narodil před 110 lety. Báseň i úvod o jeho tvorbě a životě na pozadí doby představil také lašský král.

Kabinet lašských básní a písní pak nabídl výběr z tvorby Františky Pituchové (1928-2012), představil Olgu Tlučkovou (*1921), R. Šatánkovou (*1980) a Františka Směju (1904-1986). Na kytaru hrál a zpíval Milan Zbořil, spolu s ním zpívala a recitovala Jana Zbořilová.

Je Zima

Je
ŽIMA, mraz
šak přijde čas
že led roztaje,
vyschnu kolaje
k vitaňu VESNA,
to budi ze sna
kvitka, potoky,
motyle, ftoky
a mladu chasku
učí znat' lasku.
LETO pozvoli
skludit' včas z poli,
do stodol schovat'
a ist' burcovat' JESIŇ.
List vadně
za chilku spadně,
chlad idě z meze,
Martin snih veze...
Čas tak utěko,
člověk naměko,
k Silvestru krok.
Ščastlivy Rok!

Olga Tlučková – Z našeho kraja

polským králem.

Čtenář si všiml, že se v těchto desetiletích na konci 15. a na počátku 16. století zajímali o Opavsko tři panovníci: český, uherský a polský. Teprve v roce 1526 rozhodl Ferdinand I. Habsburský, že Opavsko náleží jednoznačně k české koruně. Docházelo však i ke sporu, zda Opavsko patří k Moravě nebo ke Slezsku. Tento spor se vlekl celé jedno století. Opavští stavové se dovolávali svých privilegií, jež potvrzovala jejich sounáležitost s Moravou. Slezští stavové zase tvrdili, že Opavsko patří ke Slezsku. Opavští odmítali se účastnit slezských sněmů, odmítali platit berně rozepsané pro Slezsko apod. Teprve v roce 1613 byl spor rozhodnut, když za věrné služby Habsburkům dostal knížectví opavské lénem kníže Karel Lichtenštejn. Tím však byly porušeny záruky, že toto území nebude nikdy odděleno přímo od české koruny. Jen město Opava se spokojilo s novým rozhodnutím, že knížectví opavské náleží do Slezska. Šlechta protestovala a dovolávala se stále sounáležitosti s Moravou.

Pro Krnovsko byl důležitým datem rok 1523, kdy se stal jeho majitelem Jiří Ansbach Hohenzollernský. Země získala titul knížectví krnovské. Když v roce 1603 vymřela ansbašská větev Hohenzollernů, dostalo se Krnovsko bavorskému kurfiřtovi Joachimovi Bedřichovi, jenž je dal svému synovi Janu Jiřímu, významnému odpůrci Habsburků po porážce českého povstání na Bílé hoře.

Tricetiletá válka zasáhla těžce Opavsko, Krnovsko i Těšínsko. Nejdříve jimi procházela vojska krnovského knížete Jana Jiřího. Následoval vpád dánských vojsk pod velením Mansfeldovým. Po nich přichází období tvrdého potrestání všech, kdo se účastnili odboje proti císaři. Velká část šlechty přichází o své majetky. Stovky šlechticů i rodin měšťanů odcházely do emigrace. Objevily se nové cizí rody, jímž se dostalo odměny za pomoc při potlačování české vzpoury. Zvláště kníže Lichtenštejn dostal za svou věrnost veliké statky. Zemi kromě toho pustošily zdivočelé pluky císařských žoldnéřů, ale i švédská vojska, která několikrát táhla tímto územím. Po tricetileté válce se opavští stavové přihlásili ke Slezsku. Tam měli některé výhody, zvláště náboženského rázu, zatímco na Moravě byl protireformační tlak mnohem větší. A tak se Opavsko stalo s konečnou platností součástí Slezska.

Zdeněk Konečný a František Mainuš, Stopami minulosti

Slezsko 14. až 17. století

Dnešní Slezsko, patřící k naší republice, je jen nepatrnou částí dřívějšího historického slezského území. Těšínsko, Opavsko a Krnovsko byly kdysi součástí Velkomoravské říše, sahající ještě dále na sever a východ. Opavsko bylo dlouho spojeno s Moravou. V první polovině 13. století se začalo užívat názvu Opavsko místo dřívějšího označení země Holasická. Tehdy došlo k pozoruhodnému hospodářskému vývoji. Byla zakládána nová města. Na počátku 13. století to byla Opava, 1214 Bruntál, 1221 Krnov. Přemysl Otakar II. vládl nad Opavskem nejdříve jako markrabí moravský, později jako český král a přinesl zemi nový rozmach. Jeho manželka Kunhuta dostala Opavsko věnem a po smrti Otakarově v bitvě na Moravském poli žila v Hradci u Opavy. Když se stal vládcem na Opavsku Přemyslův levoboček Mikuláš, došlo ke značnému uvolnění svazku s Moravou a Opavsko se osamostatňuje. V roce 1318 král Jan Lucemburský odloučil Opavsko od Moravy úplně. To se stalo knížectvím, připoutaným lenním svazkem přímo s českým králem a českým státem.

Hranice mezi knížectvím opavským a Moravou nebyly zcela pevné. Mimo to zde byly rozsáhlé statky olomouckého biskupství vyňaté z pravomoci opavských knížat, zvané enklávy. Např. u Opavy byl enklávou Slavkov, Vlaštovičky a Suché Lazce. Po smrti opavského knížete Mikuláše II. (1318-1377) bylo knížectví rozděleno mezi jeho tři syny. Jeden dostal Krnovsko s Bruntálem, druhý Hlubčicko, třetí vlastní Opavsko. Krnovsko se trvale oddělilo a vzniklo z něho samostatné knížectví. To se již přiblížila doba husitského hnutí, která se nevyhnula ani knížectvím opavskému a těšínskému.

Knížectví opavské se po husitských válkách stalo rodovým majetkem českého krále Jiřího z Poděbrad. V roce 1472 bylo přiručeno jeho synovi Viktorinovi. Jen Zlaté Hory zůstaly v majetku královské rodiny. Později se staly součástí knížectví niského a byly od Opavska odděleny. Doba vlády Jiřího z Poděbrad nebyla klidná.

Velký protivník českého krále, uherský král Matyáš Korvín, se zmocnil nejdříve Hlubčicka a v roce 1482 přinutil Viktorina, aby se vzdal Opavska. Když v roce 1490 Matyáš zemřel, český a uherský král Vladislav dal Opavsko svému bratrovi Zikmundovi, jenž byl zvolen

Tradiční hodoňovické pečení proběhlo i letos

K listopadu v Hodoňovicích neodmyslitelně patří tradiční pečení. Letos bylo vyhlášeno pečení tvarohových dobrot. Pekařky to vzaly za své a v sobotu 21. listopadu přinášely do sálu hostince U Čendy své upečené i nepečené tvarohové dobroty. K soutěži bylo přihlášeno na dvacet moučníků, ať už to byly řezy, dorty, koblihy, cheesecake, všechny chutnaly výborně.

A jak se výrobky hodnotí, aby nedošlo k ovlivnění poroty či k nějakému protěžování určitého moučníku?

„Pekařky přihlásí svůj výrobek pod číslem a takto je pak vystaven k hodnocení. Nejdříve přítomní v sále hodnotí vzhled výrobku a to tím, že vhodí do připravené sklenice u moučníku kuličku a tím dají najevo, že právě tento moučník se jim nejvíce líbí. Ve druhém kole se hodnotí chuť stejným způsobem. Nakrájené moučníky hosté postupně ochutnají a ocení, pro ně ten nejchutnější, vhozením kuličky do sklenice právě u toho jejich vyvoleného moučníku.

Každé soutěžní kolo se uzavírá zvlášť – sečtením počtu kuliček u každého výrobku. Nakonec pořadatelé vyhlásili první tři místa v příslušných kategoriích a celkového vítěze,“ podotkla zapisovatelka přihlášených moučníků do soutěže Dagmar Varadyová.

Jak tedy tvarohování dopadlo:

Kategorie VZHLED:

1. místo: Sestry Žižkovy
2. místo: Smelíková Markéta
3. místo: sestry Holkové

Kategorie CHUŤ:

1. místo: Bařinová Alena
2. místo: Prokopová Alena
3. místo: Smelíková Markéta

Celkovými vítězkami se staly sestry Žižkovy s jejich „Bílým sexem“ – tak nazvaly svoji tvarohovou dobrotu.

„Bydlíme v Hodoňovicích krátce a soutěž v pečení mne zaujala, proto jsme s dcerou Denisou připravili do soutěže tvarohový cheesecake, který chutnal přítomným hostům nejvíce. To víte, že mne to těší a příští rok určitě přijdeme soutěžit zase,“ podotkla překvapená Alena Bařinová nad svým nečekaným vítězstvím v kategorii „chut“.

Hlavní ceny do soutěže věnovala společnost Miko, za což jí pořadatelé děkují.

Protože sál byl plný hostů a bylo třeba ty sladké moučníky něčím zapít, byla možnost si zakoupit brazilskou kávu či výborný sváteční punč, kterou nabízely Čendaspolačky – organizátorky akce. I letos se do tvarohování zapojili, co by pořadatelé, bašští zahrádkáři, kteří vystavili své výpěstky ze zahrádek, a místní včelaři. Ti zase vyráběli svíčky z včelího vosku pro děti a ty si je pak s radostí odnášely domů. Ještě další program byl připraven pro ty nejmenší, takže rodiče i prarodiče se mohli na sále vesele bavit a diskutovat s přáteli za hudební produkce Zdeňka Hlubka. Ke koupi byly i perníky různých tvarů – malé, velké, též stromečky, chaloupky pro nadcházející vánoční svátky od místní perníkářky Vladky Bobkové a spousta výrobků z pedigu od Libuše Kaňokové.

Zdá se, že lidé stále rádi něco dobrého pečou a neostýchají se své dobroty donést k soutěži, což pořadatelé těší a na příští rok opět připraví nějakou podobnou akci. A z čeho či co budeme péct? To se ještě uvidí, už teď se na vás všechny, milé pekařky, ale i pekaři, těšíme.

Za organizátory akce Dajana Zápalková

Paní Dana Zátapeková s družinou lašského krále - foto Arne Adámek

Sáмова říše

První písemné památky k naší národní historii jsou většinou cizího původu. Jediným písemným pramenem, který přináší zprávy o existenci Sámovy říše, mající úzký vztah k Moravě, je kronika takzvaného Fredegara (Čtyři knihy kronik tzv. Fredegara), významné historické dílo 7. století (orig. lat.).

Tohoto roku (631) Slované, zvaní Vinidové, povraždili v Sámově království franské kupce s četnějším doprovodem a oloupili je o majetek a to byl počátek rozepře mezi Dagobertem a Sámem, králem Slovanů. I vyslal Dagobert k Sámovi vyslance Sicharia se žádostí, aby přikázal poskytnout spravedlivou náhradu za kupce, které jeho lidé povraždili nebo jejich majetku se protizákonně zmocnili. Protože Sám nechtěl Sicharia spatřit a nedovoloval mu, aby k němu přišel, oblékl si Sicharius šat, jaký mají Slované, předstoupil se svým doprovodem před Sáma a oznámil mu všechno, co měl uloženo. Ale jak to bývá znakem pohanství a zpupnosti nešlechtných lidí, Sám nedal náhradu za nic z toho, čeho se jeho lidé dopustili, a chtěl pouze stanovit soudy pro tyto a jiné spory, které vznikly mezi oběma stranami, aby bylo navzájem uplatněno právo. Sicharius – jako pošetilý vyslanec – pronese potupná slova, která mu nebyla uložena, a hrozby proti Sámovi, že totiž Sám i lid jeho království jsou Dagobertovi povinni poddanstvím. Sám, již uražen, odpověděl: „Jako země, kterou máme, patří Dagobertovi, tak i my jsme jeho, pokud jen bude mít v úmyslu zachovávat vůči nám přátelství.“ Sicharius řekl: „Není možné, aby křesťané a sluhové boží mohli uzavřít přátelství se psy.“ Sám pak na to odvětil: „Jestliže vy jste sluhové boží a my jsme boží psi, tu když vy ustavičeně proti jemu jednáte, nám je dovoleno trhat vás svými zuby.“ I byl Sicharius vykázán ze Sáмова dohledu. Když to Dagobertovi oznámil, Dagobert zpupně poručí vyslat z celého království Austrasijského vojsko proti Sámovi a Vinidům; tehdy postupuje vojsko ve třech šicích proti Vinidům, ba rovněž i Langobardi, najatí Dagobertem, vytáhli vojensky pro Slovanům. Vojska oblehnou pevnost Vogatisburk, kde zůstal největší počet statečných Vinidů, a po tři dny s nimi bojují; je tu mečem pobit velký počet lidí z Dagobertova vojska a potom davše se na útěk zanechají tam všechny stany i věci, které s sebou měli, a navrátí se do svých sídel. Vinidové potom mnohokrát vpadnou do Durynska i do jiných krajin v království Franků, aby tu kořistili.

Magnae Moraviae fontes historici, sv. 1, s. 21-23, Konečný - Mainuš

Lidové tance na Lašsku

Úvodem

Lašsko, které je u nás více známo jako Ostravsko, má nejen velικά průmyslová střediska, ale i oblasti, ve kterých se dodnes udržely památky na staré doby.

Ve vesnicích kolem Ondřejníka, Radhoště, Hukvaldů slyšíme při svatbách, hodových zábavách a jiných podobných příležitostech zpívat staré lidové písně, vidíme, že jsou dosud zachovávány některé lidové zvyky a tančeny staré tance. A tam jsem tance, v této sbírce uvedené, nasbíral.

Podle záznamů v kronikách a podle výpovědi starých lidí tančily se tyto tance v Kozlovicích, Hukvaldech, Měrkovicích, Myslíku, Lhotce a celém okolí před více než sto lety v téže formě, jak se tu tančí až do dnešní doby. Některé již upadly v zapomenutí, ale mnohé jsou tu tak živé, jak tomu bylo před stoletím.

Ještě dnes tančí staré tance v tomto kraji mnoho lidí. Zapsal jsem je tak, jak je tančili tito tanečníci: Anežka Šenková, roz. Vašendová z Měrkovic, nar. 22. 1. 1959, která uměla nespočetnou řadu písní a zazpívala mně i ty písně k tancům, k nimž již jiní tanečníci slova neznali. U ní jsem zaznamenal: Rejdaka, Hulana, Mazura, Žida, Požehnaného, Vrabce, Litery, Mostek, Na jarmark, Shnily, Šotyšku, Šotyšku tuplovanou, Kohuta a Dvojaka.

Jan Moris nar. Dne 5. 6. 1868 a jeho manželka Anežka Morisová, nar. 14. 3. 1882, oba z Kozlovic, ukázali mně tyto tance: Cigana, Trnku, Katanaka, Volky, Řezníka, Pod dubem, Pilky, Dratenika, Dymaka, Kyjového, Dezentyra a Sviňáka.

U Antonína Kaluse nar. 20. 4. 1886 a jeho manželky Anežky Kalusové nar. 30. 5. 1892, obou z Kozlovic, zaznamenal jsem Ondraše, Poslechnitě fšeci nyní a Vedle lesika.

František Velička nar. 23. 11. 1871 ze Lhotky, ukázal mně tanec Tra-
gač.

Všem zde uvedeným a celé řadě nejmenovaných tanečníků lašského kraje je třeba děkovati za to, že naše lidové tance se nám až do nynější doby zachovaly...

Ve Lhotce o vánocích 1947

Vincenc Socha

Koleda nam nastala

Koleda nam nastala, aby zmy ju spivali,
budiž Bohu česť a slava, že zmy se ji dočkali.

Dal nam Pan Buh s milosti, tu pamatku činiti,
že sam Buh s vysokosti račil na zem stupiti.

Moji mili začkove, ke cti jemu zpivame,
od vas pani mladenci koledičky žadame.

Kery se chce ženiti, jak masopust nastaně,
za to co da koledy, pěkně děvča dostaně.

Kery budě tak skupy a něda nam zhola nic,
da mu Pan Buh zlu ženu, co ho budě dycky biť.

Kery budě štědřejši a Boha milovníček,
da mu Pan Buh ženušku červenou jak hřebíček.

Budě se vam roditi žito, jačmeň, jařina,
ženka napeče buchty a Janek kupi vína.

Laška koleda ze Lhotky (Vincenc Socha)

BESKYDSKÝ CHODNÍČEK

Dech se tají
ocitáš se v ráji
když scházíš z Grůně
do údolí.

Beskydský chodníček
ať je z kamene
zavede tě do pohádky
chmury zažene.

Volně vede do údolí
léčí srdce když tě bolí
loukami se klikatí
z té krásy jsme bohatí.

Dech se tají
v zimě nebo v máji
ve vzduchu je plno sklíčků
které vlétnou do písniček
když jdeš z Grůně do údolí.

Bohumír Vidura

Hřebíček

Kdysi šlo o jedno z nejdražších koření světa. Silice hřebíčku má lokálně-anestetické účinky, proto se často používá v zubním lékařství. Je velmi účinný při bolesti zubů. Jeho výborné vlastnosti pomáhají bolestech hlavy z prochladnutí, zmírňuje rýmu a léčí záněty dýchacích cest.

Vanilka

Hlavně ji používáme jako ochucovadlo, avšak její léčivé účinky byly známy už v dávnověku. Používala se nejen k ochucení jídel a nápojů, ale i jako afrodiziakum a lék na posílení srdce. Vanilka umí tělo zahřát a odstranit únavu. Dodá sílu a pomůže stimulovat obranyschopnost našeho těla.

Typ Lašského dostavníku:

Kořeněný zimní nápoj pro zdraví

½ lžičky mleté skořice, ½ lžičky nastrohaného zázvoru, 4 – 6 hřebíčků, ½ litru vína

Krátce vše povaříme a necháme asi ½ hodiny vyluhovat. Scedíme a popijíme jako prevenci dvakrát denně po 50 mililitrech. Víno možno nahradit zeleným čajem.

..

Libor Pastorek

Historie Vánoc

Jak vznikaly oslavy Vánoc

Keltové slavili Slunovrat jako Vítězství boha Slunce nad zimou.

Keltské zvyky – víra ve zlaté prasátko, magická moc jmelí, pálení purpury, zdobení stromčků, nahlížení do studánek, zapalování posvátných ohňů

Řím

Pohanské svátky – Saturnálie – od 17. do 23. prosince – vzpomínka na vládu boha Saturna

Byly to veselé bujné oslavy podle vzoru Keltů – hlučná zábava, hudba v ulicích, žertíky, dobré jídlo a pití.

Přátelům a známým se dávala drobné dárky – voskové svíčky a medové koláčky.

Otroci měli v tyto dny stejná práva jako svobodní.

Bůh Saturnus – patron zemědělství, sadařství a vinařství.

Před Saturnovým chrámem se konalo pohoštění bohů. Sochy bohů byly před ním položeny na lůžka, lidé jim nosili pokrm. Domy a paláce byly všem otevřeny a každý příchozí byl pohoštěn (koleda).

Nový svátek zavedl v roce 336 římský císař Constantinus I. Veliký. Byl nazván svátek Příchodu Božského, latinsky Adventus Divi. Slavil se v období slunovratu jako oslava příchodu „božského“ Constantina I. na trůn. Žil v letech 273 – 337. Svátek byl slaven podobně jako Saturnálie, což se nelíbilo křesťanům. Hlásali, že Příchod Božského je narození Ježíše Krista. Očekávání narození Ježíše chápali jako období půstu. Constantinus I. Veliký měl ale raději veselé pohanské oslavy. Tak Příchod Božského chápali lidé dvojím způsobem. Jedni jako počátek vlády Constantina, druzí jako narození Ježíše. Nějakou dobu se oběma způsoby v době Slunovratu slavil svátek Příchodu Božského dvojím způsobem současně.

První oficiální oslavy pouze Ježíšova narození se konaly až v roce **354 n. l.** Císař Constantinus se sice toho nedožil, ale byl jejich stvořitelem.

Jesličky – Betlém

Objevily se jako živý betlém v jeskyni za městečkem Graccio v italské Umbrii **dne 24. prosince 1223**. Autorem byl mnich sv. František z Assisi. V Praze byl vystaven první betlém až v roce 1590 v kostele sv. Klimenta na Starém Městě. Od poloviny 18. století se vystavovaly deskové betlémy. Dekret Marie Terezie z října 1751 vystavování betlémů na veřejnosti zakázal jako nedůstojné. Zachovaly se jen v domácnostech.

Půlnoční mše

Už v raném středověku se konaly během adventu večerní a noční pobožnosti – vigilie. Později byly zredukovány na půlnoční mši svatou.

Vánoční stromek

Zdobení vánočního stromku podle Keltů byl obnoven v Německu na přelomu 18. století a 19. století.

V roce **1812** intendant Stavovského divadla v Praze Jan Karel Liebich pozval na svůj zámek v Libni zaměstnance divadla, kde poprvé uviděli ozdobenou jedličku stojící na stole tak, jak to viděl v Německu. Všechny herce obdaroval zaplacením jejich dluhů.

Již od 40. let 19. století se vánoční stromky zdobené ovocem a cukrovým rozšířily do domácností v městech i na venkově.

Poprvé se objevily na vánočním stromku svíčky asi v roce 1866, snad za padlé příslušníky rodin v rakousko-pruské válce.

Vánoce v Anglii

Hlavním svátkem je 15. prosinec. Narození Krista se slaví pečeným krocanem a masovým pudíngem. Důležitý zvyk bylo hořící nekonečné poleno. Puritán Olivier Cromwell v roce 1644 zákonem zrušil Vánoce jako svátky a nařídil v tyto dny pracovat. Jenže Angličané zákon ignorovali a slavili Vánoce jako předtím.

Idylické Vánoce

Slavný anglický spisovatel Charles Dickens propagoval ve svých článcích Vánoce jako idylickou oslavu v rodinném kruhu (měl 11 dětí) a ne jako bujaré veselí v ulicích. No a to se postupně ujalo.

Jan Krulíkovský

S použitím různých pramenů

Léčíme nachlazení

V prosinci přicházejí nejen nejkrásnější svátky roku, ale období, kdy častěji řešíme nemoci z nachlazení.

Ty z vás, které často trápí angína, chřipka či zahledění, potěšíme několika bylinkami (kořením), které nejen že umí pomoci při léčbě mnohých obtíží, ale také příjemně provoní celé vaše obydlí a nabudí sváteční atmosféru.

Lékořice

Bylina, která má zklidňující účinky a pomáhá zvlhčovat sliznice jak dýchacích cest, tak i žaludku. Podporuje imunitu, snižuje podráždění a usnadňuje vykašlávání. Některé její složky mají antibakteriální a protivirové účinky. Osoby s vysokým krevním tlakem by však měly dbát opatrnosti. Mimořádný význam lékořice je v tom, že účinně upravuje funkci hypofýzy a zprostředkovaně i endokrinní žlázy,

..

Skořice

Koření pocházející z tropů je považováno za koření Starého světa. Staří Číňané pokládali skořici za účinný lék. Ačkoliv dnes považujeme skořici spíše za koření, na její účinné schopnosti nesmíme zapomínat. Jak pomůže přes zimu? Skořice je účinný likvidátor bakterií, virů a plísň. Aby byl její účinek co nejlepší je nutno ji užívat pravidelně po delší dobu (cca měsíc) a po celou dobu nemoci. Jedna z možností užívání je namíchat mletou skořici do medu a pravidelně nejlépe ráno a večer sníst kávovou lžici.

Skvělá krkovička

Pomůžeš-li tetě Kače
při domácí zabíjačce,
jistě se ti odmění
kusem masa k pečení.
Chceš mít faldy na tělíčku,
požádej o krkovičku.
Je to jako božská mana,
gurmány jsouc milována.
Na cibulce, či na víně,
chutná skvěle ta část svině.
Nejlíp je však oceněná
na česneku upečená.
Při pečení, bez ohledu,
voní to až u sousedů.
Lahůdkou s tím čuníkem
je pak zelí s knedlíkem.
Nutno je to pro chuť pravou
polít vypečenou šťávou.
S požítkem tu lahůdku
vtěsnáme do žaludku.
Každé sousto, které sníme,
dobrým pivem zapijíme.
Pak v pohodě na divanu
trávíme tu chutnou manu.
Bříško se nám zakulatí
nevejdeme se do gatí.
Tak to ale musí být,
chcem-li poznat blahobyť!

Radek Žvak – Prosté rýmováčky

Beskydy v zimě

Lysá hora natáhla bílou
čepici
Beskydy pokryl sních
Chodníky nikam nevedou
Jen stopy srnčích spárků
otiskly se v nich
Chaloupky do tmy blýskají
žlutými oky
Vítr se honí ve větvích
Bílá tma
Bílé ticho
Všude jen sních a sních
Beskydy zasněžené
chodníky ztracené
chaloupky rozsvícené
studánky skleněné
bílá vám sluší
jen v zimy času
Až královna Beskyd
svlékne bílou čepici
ukážete na odív
svou něžně drsnou krásu

Věra Petrová

Co si vyprávěli Mistečoni „po tem ohni ve Sparkase“

Sused 1. : Slyšo, oni susede, to vom bylo zleknuti pro nas poplatniky, jo sem jim ani oka po celičku noc nězavřel od strachu.

Sused 2. : A tuš prosim jich, co se přihodilo tak velkeho?

Sused 1. : Ale jidu, jidu, je tež to na co, tři tydně, jak to ti znalci povidlu, tym našim přemudřenym Gemeindaratum nad hlavu tlelo a po-tem to na raz vyblklo a jejich slavný nězaplaceny Sitzungssal na jeden raz v plameňach. Fajermoni a baj varta jim su na protivo, ale ani muk, sl. obecni komisařstvo v domě, 4 Šerlok Holmesi jeden chytřejši niž druhý kajsi tež tam v hospodě dycky na minutu po ruce, ale o ohni to něvědo.

Sused 2. : Inu, oni chmerte sakramensky, baj matě recht, ale to maju tak, cely rok u nas sama špekulacyja, jaka řeč by poplatnikum nejvč v přijmech prospěla, jezdiju kajsi baj na Volkstagy a tož pro samu otcovsku starost' o nas občany měli všeci hlavu plnu hicu, a prosim jich dost' možne, že od toho hicu baj ta rordeka se chytla a včil su bez povala.

Sused 1. : A včil mi řeknitě susidku, němohlo to něstěsti ty fotry potkat' při sezení a oni dostať od toho hicu zapoleni muzgu?

Sused 2: Ale, ale něstaraju se, ni, dyť mome ledu v pivovaře dost' na ochlazení, ale maju recht, škoda by to byla. No, jo dom letos i moju pětku na to, aby ti naši majovi svatojakubští rozumaři jim na hubu fest zatrubili, to věďo, na to eště si jo pošpendyruju, ale na jakesi hambalky a chmetry, jak je vanoční stromek alebo matica na to nědržim.

Sused 1. : Tak, tak susidku, ale ešče o tych školach jim musim cosik řeknuť. Kajsik ež u Sobale mome česku školu, věďo tam v tej hospodě u všech svatych. Slyšo ten luxus – to němo žádná škola na světě – dvě forzimry a v hospodě! Už od mlad'a učo naše bajnkarty chodit' do hospody, něni to haňba?

Sused 2.: A zima tež pry je tam jak v Siberii!

Sused 1: Inu, susede, dyž byl hic v slavnym Sitzungssale, tož němože byť těplo kajsi ve škole, ale už musim jist'.

Sused 2.: Jo tež. S bohem!

Z časopisu „Šlehy“,
který byl vydán v Místku o půlnoci 1. března r. 1908
(u příležitosti šibřinek tělovýchovné jednoty Sokol)

Z receptáře lašského krále

Na vanoce – o Štědřym dňu a večeru se jedly a pily ruzne lidove dobroty, tuž par vam jich chcu popsat', abystě tež mjeli na taliřu cosik inčiho. Jest' je možetě i mimo svatky, bo v zimě často nas „honi mls-na“...

Polivka servatečka

Jeden liter podmasli (servatky), pul kila kobzoli, 1 vajco, lyžka masla, koper, kmin a sul.

Do podmasli (servatky) přýdatě špetku soli, kmína a vařyme. Jak vře, tuž vmichatě vajco, stahněť z plotynky a přýdate maslo. Do misky či hlubokeho taliřa datě uvařeny kobzol, koper a zalijetě polivku.

Lašska vanoční bryja

Je inči, jak ta letní, třa měť pečky – to su sušene jabka, slivky, hrušky. 1 liter vody, trochu soli, dvě polivkove lyžky hladke muky, polovicu lyžky sadla (či oleja), mala lyžka masla a kuštiček skořyce.

Pečky pokrať, zalit' zimnu vodu a 15 minutek močat'. Potem s kuštičkem skořyce a špetičku soli vařit' až su mjekutke. Na masnotě (sadlo či olej) zrobitě světlu zasmažku (jišku), přýdatě uvařene pečky a zředitě vychladlym vyvarem z ovoca (bez skořyce!) a eště par minut povařitě. Na kořcu přýdame kusek čerstveho masla. Ji se to lyžku z hlubokeho taliřa z kobzolkami či s chlebem. Či enem tak...

Horalska zhřivanica

Štvrt' litra domaci palene (slivovica, hruškovica), štvrt' litra vody, kura z cytrona či pomeranča, kusek cele skořyce, par hřebičkuv, med.

Do kastrolka datě skořycu, hřebiček, citronovu kuru a zalijetě vodu. Zavařit', stahnuť z plotynky, zalit' palenu a znovu zahřat', ale něvařit'! Nalit' do hrnka, chvilěčku počkat' a potem osladit' medem.

Osud

Z hlýbiny věkův nabjérajú klasy
na mojím poľu šíwych předkův hlasy.

Šum smrekův, mechém obrosnute skaľy
už v džectwu se mnu džiwňe rozprowiaľy.

Rybnyky w snach, březami obrubéne,
potoky z hór, dziwoko rozpjéňéne,

nad nimi dľuhy céň fedrowych weži
odkryľ mi už za synka zémiu mreži.

W ostrawskym pekle dušilch mľade roky.
Storoči hrózy webe moje kroky.

Zufaľstwo witkowickych robotníkův,
na padesači šachtach hľod horníkův.

Tak zjednočila se mi w duši pora:
Óndrašów bój a teskno Łyso hora.

Óndra Łysohorsky – 23. 7. 1932

Pranostiky na zimu

Sv. Barbora po vodě – budě zima o hodě

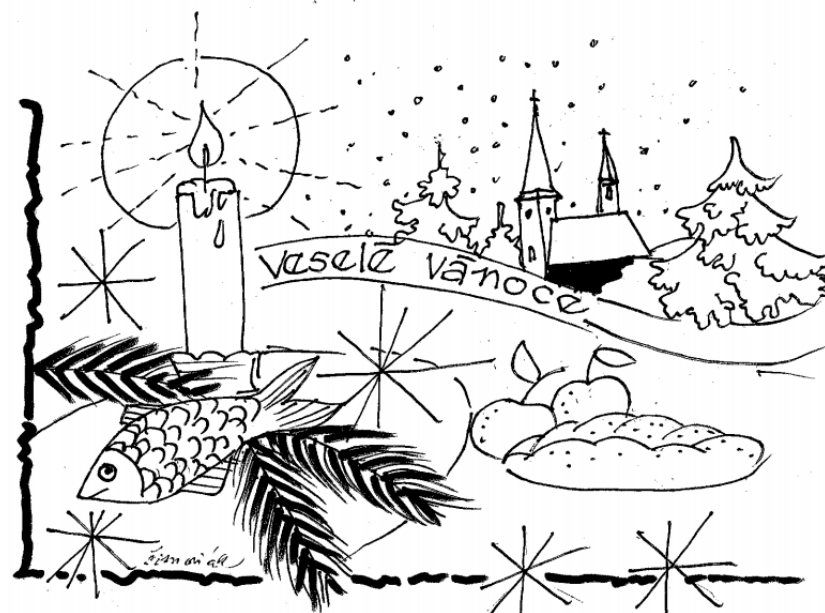
Jaky leden – taky červeněč

Dyž je v lednu velka zima – na jesyň je hodně vina

Unor bily - pola sili

Sv. Agata – na snih je bohata

Obrázek namaloval Bedřich Šimoňák

Dvě faječky

Stryk s tětušku pilu vzjali,
aby dřeva nařezali,
oba v hubě faju maju,
jak řezaju tak řezaju.

Zima v horach byvo dluho
a tak inšiho nežbyvo,
co by otop nachystali,
jak řezali tak řezali.

Potem těplučko izbečka,
stryk príklodo do pecečka,
fajky tabačkem naťpane...
Okna sněhem zafujane.

Františka Pituchová – Pozbirane po našimu

Na stole byla vždy ošatka s různým zrním a ovocem.

Po večeri se rozkrojovala jablka. Od stolu směla během večere vstávat jen hospodyně. Po krátké modlitbě u stromku se zpívaly koledy a pojídalo cukroví. Pak se šlo na půlnoční, kde kostelní sbor zpíval koledy. O svátcích dospělí pili vařonku. Uvařila se voda se skořicí a hřebíčkem, na kastrole se do hněda upražil cukr a do něj se vlila voda s kořením. Pak se přidal líh a med. Někde ještě rozpuštěné máslo a citron.

Sv.Štěpán – kluci chodili na koledu.

Nový rok

Do Tří Králů bylo období návratu čeledě do služby. Od Vánoc do Nového roku čeleď odcházela domů. Kolem Nového roku slovenské mamy obcházely hospodáře a nabízely chlapce 10 až 14 leté do služby k pasení dobytka za oblečení a stravu.

U většiny sedláků sloužila dívka jako služka a pacholek. Čeleď jedla u jednoho stolu s hospodářem. Spala buď v komoře, kde se netopilo, nebo na lavici v kuchyni či ve chlévě s dobyt看kem.

Na Nový rok chodila mládež po sousedech se štěstím – jedlovou větvičkou s barevnými pentlemi.

Tři králové

Malí chlapci chodili jako Tři králové oblečení do bílých košil od tatínků, na hlavě papírový sáček sestřižený jako královská koruna a v ruce hůl. U nás chodili navíc i Tři králové ze Slovenska, kteří nosili na prsou malý Betlém. Kromě zpěvu písni „My tři králové jdeme k vám...“ Slováci i tancovali.

Dle vyprávění pamětníků,
hlavně Bohumíra Haleše a Josefa Žižky z Chlebovic
sestavil Jan Krulíkovský

Zvyky a obyčeje na Místecku

Od adventu do Tří králů

Advent

Začíná 4 neděle před Božím hodem vánočním. Jako v postu utichly veselé písně, lidé očekávali příchod Krista. Ve všední dny v šest ráno se konaly v kostele roráty – ranní mše.

Pod vánoční stromek se nenadělovalo. Bývaly jiné nadílky:

4. prosince na sv.Barboru byly malá nadílka

6.prosince na sv.Mikuláše byla větší nadílka

8.prosince na Matičku (svátek Neposkvrněného početí P.Marie) byla největší nadílka

Jak se nadělovalo: Buď chodil Mikuláš s čertem a andělem nebo za okno.

Co se nadělovalo: cukroví, jablíčka, ořechy, oblečení, někde pohádková knížka

Dříve 4.prosince chodily vesnicí „Barborky! – děvčata v bílém, rozpuštěné vlasy, závoj a zelený věnec na hlavě. Zpívaly nábožné písně a rozdávaly dětem perník.

Vánoce

Štědrý den – hlavní svátek

Snídaně - kus chleba, trochu kávy

Oběd – nic nebo trochu bramborové polévky

Dopoledne – strojil se stromek

Večeře:

nejdřív modlitba – 5 x Otčenáš a Zdrávas Maria, pak modlitba Anděl Páně, znovu Otčenáš a Zdrávas za všechny zemřelé z rodiny, přátele i nepřátele a za ty, kdo do příštích Vánoc zemřou.

Jídlo – 5 – 6 chodů: 1. polévka hrachová nebo rybí

2. krupice s máslem a medem

3. bryja s ořechy

4. buchtičky zalévané horkým mlékem
s máslem a medem

5. ryba

6. oplatky s medem

Literáti a Den poezie

Festival Den poezie se každoročně již sedmnáct let odehrává v desítkách měst celé české republiky a je nejrozsáhlejším festivalem poezie u nás. Při založení akce šlo o pouhý jeden den (16. listopadu v den narození básníka K. H. Máchy), letos proběhl ve dnech od 8. listopadu do 23. listopadu s podtitulem „Poezie pod proudem“.

V rámci toho festivalu po republice probíhá spousta akcí, ať už ve školách, klubech, divadlech či se připravují různé literární večery, výstavy, divadelní představení.

Ani Literární klub Petra Bezruče Frýdek-Místek nezůstal stranou. Jeho členové na dané téma psali básně, jen co se o tématu dověděli. Výsledkem jejich snažení pak bylo sestavení téměř hodinového pásma s hudebním doprovodem kytaristy Pavla Býmy.

A kde se literáti prezentovali? 12. listopadu v knihovně ve Frýdlantě nad Ostravicí a ještě 19. listopadu v místecké knihovně. Obě dvě setkání s veřejností s uvedeným programem se nesla v poklidném duchu, i když to možná někdy „proudem probíjelo“. Vždyť téma letošního Dne poezie k tomu doslova vybízelo.

„Poezii pod proudem“ byla představena recitátory od devíti literátů. Každý z nich pojal tento podtitul po svém. Veršovalo se o lásce, napětí drátů, vesmírné energii, ale i uvědomění si, jak jsme hnáni proudem a děním současné doby, z čehož nás mnohdy až mrazí,“ podotkla Nela Chamrádová, členka Literárního klubu P.Bezruče, která scénář ke Dni poezie literátům připravila.

A tak oba večery v knihovnách, doplňované energickou hudbou Pavla Býmy, byly jistě dobrým příspěvkem k celostátní akci Den poezie. Členové literárního klubu, kteří byli jejich předsedkyní Dajanou Zápalkovou vždy při čtení jejich básní blíže hostům představeni, ale i celková práce klubu, se tak snad více dostali do povědomí veřejnosti. A jaké téma společnost Den poezie vyhlásí na příští rok? Budeme se těšit, že bude neméně zajímavé a napsané básně opět pro posluchače přitažlivé!

Dajana Zápalková

Laši a Valaši u Radegasta 28. 10. 2015 (foto Karel Sýkora)

Lašský král s družinou 29.11. na hradě Hukvaldy

Křest knihy Beskydy na Čeladné 21. 11. (foto L. Krulíkovský)

(foto Luděk Krulíkovský)
Laši jako djabli 6. 12. na Prašivé
(foto Luděk Krulíkovský)